

Pärnumaa kultuuri- ja spordistrateegia veebikohtumiste kokkuvõtte

18.02.2021 kell 13:00-15:00 – kultuuriasutuste esindajad

18.02.2021 kell 15:30-17:30 – omaalgatuslikud kultuuriühendused

19.02.2021 kell 13:00-15:00 – kultuuri- ja spordisündmuste korraldajad

- Pärnu kui loova linna kontseptsioon ei tohi jääda abstraktseks mõisteks. Loovaks linnaks olemine tähendab ennekõike **loomingulist keskkonda** (loovuse väljendust toetavat keskkonda), mille **keskmes on loovisik**. Pärnu peab muutuma kohalikele ja väljast poolt tulevatele loovisikutele atraktiivsemaks paigaks.
- Loovas linnas mängivad kõik osapooled olulist rolli – nii riiklikud kui omavalitsuse kultuuriasutused, omaalgatuslikud kultuuriseltsid, organisatsioonid, loomekeskused, festivalid ja sündmused, loomeettevõtted jt. Institutsioonid kannavad endas järjepidevust – kui eraalgatusel põhinevad üksiktegijad võivad väsida, siis institutsioonid tagavad tegevuse stabiilsuse. On oluline, et **kõik kultuuriväljal tegutsejad teeksid tihedat koostööd ühise eesmärgi nimel**. Pärnus ei peaks tegema vahet riiklikel, omavalitsuse või eraalgusel põhinevatel tegijatel. Vajame ühtset mõtlemist linnas – me oleme üks kultuuriruum. Pole oluline, kellele mõni asutus või organisatsioon kuulub. Peame kastma kõiki taimi. Me loome ühist väärtust. „Me pole tulnud siia meelt lahutama, vaid meeli ühendama.“ (T. Mägi)
- Pärnus on väga **korralik kultuuriasutuste ja -tegijate võrgustik ja taristu**. Kontserdimaja võimaldab pakkuda kõrgetasemelist muusikavalikut eri maitsele ning luua kollektiividele head esinemisvõimalused. Raamatukogud moodustavad tiheda võrgustiku, mis lisaks lugejate teenindamisele ning lugemisharjumuse kujundamisele pakuvad oma tegevustega tuge ja võimalusi Pärnu loovisikutele. Raamatukogu vaates on väljakutseks Ranna raamatukogu ruumiprobleem ning võimalused pidada sammu tehniliste uuendustega. Pärnu Muuseum on eri tegevuskohtadega loob mitmekülgseid eeldused uurimaks ja vahendamaks Pärnu linna ja maakonna ajalugu. Teater Endla pakub tasemel teatrielamusi ning võõrustab külalisteatreid mujalt Eestist.
- Nooruse Maja on osaliselt renoveeritud ja tegevuste amplituud on laiendatud. **Tegevusmudel erasektori ja omavalitsuse vahel toimib**, kuid käimasolev kriis on avaldanud tõsist mõju.
- Kultuuriklubi Tempel on oma tegutsemise perioodil olnud oluline **elava muusika ökosüsteemi keskusena** ja pakkunud tööd ka muusikavaldkonna professionaalidele. Lisaks on oluline olnud ka publiku harimise eesmärk. Pärnu linnavalitsus on kultuuriklubi tegevust igati toetanud. Nüüd on vaja leida tegevuseks uus väljund.
- Pärnu Linnagalerii on hallatava asutusena mittetulunduslik, linn katab tegevuskulu. Kunstivaldkonnas on suurimaks probleemiks **riiklike toetusmeetmete Tallinna-kesksus**, mis ei arvesta regionaalsete vajadustega. Kui me ei suuda kunstivaldkonnas tegutsevaid loovisikuid toetada ega neile tegutsemiseks soodsaid võimalusi luua, siis nad lahkuvad. Varem toetati Kultuuriministeeriumi kaudu kohalikke galeriisid, nüüd enam mitte, pärast mida jäid mitmed kohalikud galeriid (sh Pärnus) hätta (nt Avangard Galerii).

- **Linnal puudub kultuurimaja.** Mõned peavad seda nõrkuseks (puudub keskne koht), aga teised arvavad, et see on aidanud kaasa eraõigusliku kultuurisektori arengule ja paindlikkusele.
- Üldiselt on viimase kahekümne aastaga Pärnu kultuurielu kvaliteet, mitmekesisus ja rahvusvahelises oluliselt paranenud. Samas on jätkuvalt arenguruumi. Küsimus pole pelgalt sündmuste korraldamises, vaid kohalikele loovisikutele võimaluste loomises, et tutvustada neid laiemalt mitte ainult Pärnus, vaid Eestis ja rahvusvaheliselt laiemalt. **Noortele vanuses 19-26 kogukonnatunnetusega kultuurisündmusi võiks olla rohkem.** Tudengitele võiks olla atraktiivne, kui on neile kultuurne keskkond. Lisaks pidudele on veel midagi vaja.
- Üldiselt leitakse, et Pärnus on tugevad tippinstitutsioonid (kes tutvustavad oma põhitegevuse kõrval Pärnus ka nišši kuuluvaid kultuurinähtusi) ning tugevad harrastajad, kuid **puudub tugev keskmik.** Palju on projektipõhisust, puuduvad võimalused tegeleda pikaajaliselt publiku harimise ja arendamisega.
- Pärnus on üldiselt **koostöö kultuurivaldkonna ning hariduse vahel hea.** Lapsed ja noored kõikidel haridusastmetel on kaasatud kultuuriasutuste pakutavatesse programmidesse (raamatukogud, muuseum, galeriid, koolikontserdid, teater jm).
- Pärnu kultuuristrateegia koostamisel ei peaks nägema Pärnu kui turismilinna kuvandit ning sellega kaasnevat suurt hooajalisust nõrkusena, vaid tugevusena. Pärnus kohtuvad kaks linna – **suvine metropol**, mis meelitab headel aastatel ligi 1 mln külastajat, ning **talvine kultuurne väikelinn** oma 50 000 elanikuga. Nende **kahe Pärnu külje oskuslik sidumine** võimaldab pakkuda mõlemast maailmast parimat ning tuua esile linna tugevusi.
- Samas ollakse ühel meelel, et **Pärnu kuvandis** peaks senisest oluliselt kesksemat rolli mängima kultuur ja loovus. Pärnu on aastaid edukalt rõhunud suvepealinna (ning sellega kaasneval „peopealinna“) mainet, kuid rohkem tuleks tähelepanu suunata kultuurituristidele (ehk **kultuuritundlikule külastajale**). Meie sõnum peaks olema, et tulevikus ei tulla Pärnusse ainult ranna ega spaahotellide pärast, vaid ka osa saama rikkalikust ja kõrgetasemelisest kultuurielust. **Pärnu kultuurilised maamärgid** peaksid olema linnaruumis paremini nähtavad ja esile toodud.
- Üks suurimaid nõrkusi on olnud **ühistorundus.** Seda ei tee piisavalt kultuuriasutused ega organisatsioonid omavahel, linn tervikuna oma kultuuripakkumist tutvustades, samuti mitte linna turismialasel turundamisel. Praegu pingutavad kõik omaette. Üleriigiliselt on hetkel oluline kanal ERR (Ester Vilgats) ja ka Pärnu Postimees.
- Kriisi mõjud võivad turismisektorit veel aastaid mõjutada, mistõttu on just nüüd aeg mõelda innovaatsiliselt. Milliseid külalisi me linna ootame? Kuidas neid külalisi hoida? Turistid soovivad näha päris elu. See pole ainult üks sündmus, see on laiem pilt, need on elamused, mida külalised soovivad kogeda. Me pole enam ainult turismi sihtkoht välisrühmadele, vaid üha olulisemaks on muutunud **siseturismi tähtsus.**
- Inimeste (sh loovisikute) lahkumine Pärnust on tõsine probleem. Kultuuristrateegia peaks tõsiselt tegelema selle trendi pidurdamise või tagasipööramisega. Just seetõttu on oluline aidata kaasa selliste keskuste tekkimisele, mis meelitavad loomingulisi inimesi ligemale ning moodustavad nn **loomeklastri.** Selliseks algatuseks oleks **Pärnu Loomelinnak kui loova elu keskkond.** Esmalt tuleks püüda kaugtöö tegijad. Suur küsimärk on kinnisvara – kuhu selline keskkond luua. Oluline on hinnata ka Pärnust väljapoolt tulevaid inimesi. Kuidas meelitada loovisikuid väljast

Pärnusse, kuidas nad tunneksid end teretulnuna? Kuidas soodustada uusi algatusi? **Loomeresidentuurid** on olulised loovisikute meelitamisel ja võimaluste pakkumisel.

- Kultuuripakkumine pole oluline ainult väljapoole, vaid ka kohalikele. Me räägime palju sellest, mida väljast inimesed räägivad. Aga **oma inimesed peavad ise hindama ja väärtustama kohalikku kultuuri**. Kui pärnakas on rahul, kutsub ta sellest osa saama ka oma sõbrad ja tuttavad mujalt. Samal ajal vajame ka välist peegeldust, kuidas tervikpildis välja paistame. Samuti vajame pädevat ja kvaliteetset statistikat kultuuri olukorrast linnas.
- On selge, et ainult omavalitsuse rahadega ei ole võimalik suuri projekte ellu viia. Vaja on nii riigi, erasektori kui Euroopa Liidu tuge. **Välisrahastuse kaasamise võimekus** kultuurisektori arendamisel on olnud seni väga väike, see eeldab nii tegijate rahvusvaheliste võrgustike laiendamist, projektide juhtimise ja koostamise koolitusi kui ka tuge omafinantseeringu katmiseks.
- Pärnus on rikkalik kultuuripakkumine, aga inimeste aeg on paratamatult piiratud. Sündmused satuvad ühele ja samale ajale. Hetkel on ajatelg liigselt suve poole kaldu, peaks rohkem planeerima ka hooajavälisele ajale (samas see pole Pärnu eripära, $\frac{3}{4}$ festivalidest toimubki suveperioodil). Senisest enam oleks vaja **tegevuste koordineerimist**. Loov Pärnu peaks endas sisaldama ka regulaarset ja avatud koostööformaati kultuuritegijate ning kohaliku omavalitsuse vahel. Eesmärk peaks olema luua aastaringelt Pärnus loovat keskkonda hoidev kogukond.
- Pärnu on väikese Eesti üks omavalitsus. Peame tegema koostööd mitte ainult linnas, vaid maakonnas, Eestis kui ja Läti/Riiaga. Toimivaid kultuurisuhteid tuleks hoida ka sõpruslinnadega (Jelgava, Šiauliai, Vaasa jt). Üldse võiks Pärnu kultuurielus olla **rahvusvahelist ambitsioonikust** senisest veelgi rohkem.
- Noortele kultuurispetsialistidele pole pakkuda töökohti ega võimalusi. **Järelkasvu leidmine** on keeruline. Osadel kultuuriorganisatsioonidel on häid kogemusi vabatahtlike ja praktikantide kaasamisel.
- Nii nagu kultuuri toetamisel üldiselt on ka Pärnus vaja leida sobiv **tasakaal vanade traditsioonide ja uute algatuste** vahel. Ühest küljest on oluline anda end toestanud kultuurinähtustele vajalik stabiilsus, kuid teisalt peab jääma piisavalt ruumi uuendusteks ja eksperimenteerimiseks.
- Loov Pärnu üheks nurgakiviks peaks saama **kultuurivaldkonnas tegutsejate võimekuse tõstmine** (eriti tugivaldkondades, sh juhtimine, projektide elluviimine, turundus ja kommunikatsioon) ja koostöö tõhustamine. Kaaluda tuleks koostöökohti Pärnu Kolledžiga. Kolledžisse tuleks tuua looverialad sisse (*creative problemsolving*), mis aitab linna tuua eriilmelist seltskonda ning seoks kultuuri, loovuse ja ettevõtluse teemad tihedamalt kokku.
- Kultuuril on oluline roll **sotsiaaltöös**, sh vaimse tervise ja sotsiaalsete oskuste hoidmise teemadel. Samuti on kultuuril tähtis roll rahvusvähemuste lõimimisel Eesti ja Pärnu kultuuriruumi.
- Kultuuristrateegia käivitamisel peaks linna läbi mõtlema ning paika panema **oma lühi- ja pikaajalise rahastamisstrateegia**, mis toob selgelt esile tingimused ja prioriteedid. Linn peaks soodustama välisrahastuse (Loov Euroopa, Interreg jt) kaasamist (näiteks toetama projektide ettevalmistust ja omafinantseeringu katmist). Arvestades linnapoolse kultuurirahastamise mahte, peaks süsteem olema võimalikult selge, läbipaistev ja sujuv. Otsustusprotsessid peaks olema võimalikult varajased (et

anda tegijatele vajalik teadmine tegevuste planeerimiseks) ning kiired (otsustamiseks ja tulemuste teavitamiseks kuluv aeg peaks olema võimalikult lühike). Võimalusel tuleks väiksemate ja kohaliku tähtsusega projektide osas kaaluda otsuste viimist osavaldade tasandile.

- Olulisele kohale tuleb Pärnu kultuurikorralduses tõsta **keskkonnateadliku kultuurikorralduse** põhimõtted ning **ligipääsetavuse** suurendamine kõikidele ühiskonnagruppidele. Keskkonna jalajälg ei ole ainult loodushoiu mõttes, aga ka müra- ja valgusreostus. Ürituste mõju ei ole ainult majanduslik, vaid ka keskkondlik. Lisaks kultuurile puudutab ka sporti (ringrada). Seni pole eraldi nõudeid projektitaotlustes keskkonnateemade või ligipääsetavuse osas esitatud, kuid tulevikus võiks seda kaaluda.

Modereeris ja kokkuvõtte koostas Ragnar Siil.